

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

همایون "باختریانی"

۲۷ جون ۲۰۱۶

تنظیم، تصحیح و شرح لغات: پورتال

دیوان

"عبدالله شهاب ترشیزی هروی"

۷۱

قصائد

- ۶۷ -

در مدح محمود سدوزائی^۱

ای تهی از قرینه^۲ تو، جهان
ای ز روی تو شام گشته، سحر
شده مفلس ز خدمت، مُنعم
کرده در روزگار دولت تو
در ره خدمت تو، نفع و ضرر
سعد و نحس فلک، برت هم‌رنگ
در زمان تو عدل گشته، ستم
خرد اندر شمایلت، حیران
ای ز رأی تو پیر گشته، جوان
شده غمگین ز دیدنت، شادان
کبک در پنجه عقاب، مکان
بر خط طاعت تو، سود و زیان
گرم و سرد جهان، برت یکسان
در دیار تو گرگ گشته، شبان

^۱ این قصیده در متن دیوان حاضر، عنوان ندارد و عنوان را خود مصحح پورتال از متن قصیده استخراج کرده است.
^۲ "قرینه": کلمه عربی، مؤنث "قرین" و در معنای "مانند" و "همتا" و نیز "نشانه و علامه"

نزد نطق تو بوفراس،^۳ آلکن
 بر تو فرخنده، شائم^۴ و منحوس
 از جمالت صحیح گشته، سقیم
 روز نخجیر، پیش پنجۀ تو
 در ثنای تو کُند گشته، قلم
 پیش دست و دل تو چشمه،^۵ محیط
 با جلال تو آفتاب، سُها
 هرکه قُرسی ز خوانِ جُودِ تو یافت
 محفلی نیست، در همه عالم
 چه عجب گر شود ز مقدم تو
 شود از بخت تو سیاه، سفید
 هرکه گشت از تو، گشت ازین دولت
 پیش حالم تو قصه، از جودی
 نبود جز، بلادت^۶ و مستی
 روز کین، وقت حمله آوردن
 چون گشائی کمین به جانب خصم
 ننماید به رزم در نظرت
 پیکرت چون به چشم خصم آید
 بر نیاورده خصم، تیغ هنوز
 دشمن و دوست، تا بود در دهر

دشمنت باد، هرکه هست، غمین

مشکلت باد، هرچه هست، آسان

^۳ "الکن": کلمه عربی، صفت مشابه از مصدر "لکنت" و در معنای "گنگ" و یا "لال"
^۴ "شائم": کلمه عربی، اسم فاعل از مصدر "شامت" و در معنای "منحوس" یا "بدشگون"
^۵ "جبان": (بر وزن "قیان" و "کمان") کلمه عربی و برخاسته از ریشه "جبن"، در معنای "ترسو" ست. کلمه "جبون" که ساخته دست دری/فارسی زبانان روزگار ماست، در کلام عرب نیامده است و اعراب در زمینه از همین کلمه "جبان" استفاده می کنند. در زمان شاعر گویا بدعت "جبون" رواج نداشته است.
^۶ الف. گشته
^۷ "محیط" درینجا کنایه از "بحر محیط" است، که به حساب امروزیان "اوقیانوس" شود
^۸ "بلادت": کلمه عربی و در معنای "کورمغزی" و "دیرفهمی"